

(i) Printed Pages: 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	4	2	8
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester

(1129)

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper— Society in India

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **five** questions in all. Question No. **I** is compulsory
Attempt **one** question from each Unit.

I. Attempt any **nine** parts (answer in **20-30** words) :

- (a) Tribal Marriage
- (b) Any two features of tribal family
- (c) Rural Economy
- (d) Define Rural Society
- (e) Any two features of Urban Society
- (f) 'Urbanism'
- (g) Any two evident changes in Urban Family
- (h) Define 'Slums'

(i) Explain the meaning of underprivileged section

(j) Physically Disabled

(k) Village Panchayat

(l) Names of any two Tribes.

2×9=18

UNIT—I

II. Write a detailed note on Tribal Society.

OR

III. Explain family and marriage as one of the important Institutions of Tribal Society. 18

UNIT—II

IV. What do you mean by Rural Society ? Explain in detail.

OR

V. Explain economy and polity (Village Panchayat) as important areas of Rural Society. 18

UNIT—III

VI. Explain in detail the concepts of 'Urbanization' and 'Urbanism'.

OR

VII. What do you know about Voluntary Associations ? Explain in detail. 18

VIII. Write in depth about the various measures taken to improve the status of women.

OR

IX. Explain Scheduled Castes and Scheduled Tribes as underprivileged sections. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— कुल पांच प्रश्न करें। प्रश्न संख्या I अनिवार्य हैं। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।

I. कोई भी नौ भागों को 20-30 शब्दों में लिखें :

- (क) आदिवासी विवाह
- (ख) आदिवासी परिवार की कोई दो विशेषताएं
- (ग) ग्रामीण अर्थव्यवस्था
- (घ) ग्रामीण समाज को परिभाषित करें
- (ङ) शहरी सोसाइटी की कोई भी दो विशेषताएं
- (च) शहरीवाद
- (छ) शहरी परिवार में कोई दो स्पष्ट परिवर्तन
- (ज) 'गंदी बस्तियों' को परिभाषित करें

(झ) वंचित वर्ग का अर्थ स्पष्ट करें

(ञ) शारीरिक रूप से अक्षम

(ट) ग्राम पंचायत

(ठ) किन्हीं दो जनजातियों के नाम बताएं।

2×9=18

यूनिट—I

II. आदिवासी सोसायटी पर एक विस्तृत नोट लिखें।

अथवा

III. आदिवासी समाज के महत्वपूर्ण संस्थानों के रूप में परिवार और विवाह की व्याख्या करें।

18

यूनिट—II

IV. ग्रामीण समाज से आपका क्या अभिप्राय है ? विस्तार में व्याख्या करें।

अथवा

V. ग्रामीण समाज के महत्वपूर्ण क्षेत्रों के रूप में अर्थव्यवस्था और राजनीति (ग्राम पंचायत) को स्पष्ट करें।

18

यूनिट—III

VI. 'शहरीकरण' और 'शहरीवाद' की अवधारणाओं के बारे में विस्तार से बताएं।

अथवा

VII. स्वैच्छिक संघों के बारे में आप क्या जानते हैं ? विस्तार से व्याख्या करें।

18

VIII. ਮਹਿਲਾओं की स्थिति में सुधार के लिए किए गए विभिन्न उपायों के बारे में लिखें।

ਅਥਵਾ

IX. अनुसूचित जातियों और अनुसूचित जनजातियों को वंचित वर्गों के रूप में समझाएं।

18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

I. ਕੋਈ ਨੌਂ ਭਾਗ ਕਰੋ (20-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ) :

(ੳ) ਆਦਿਵਾਸੀ ਵਿਆਹ।

(ਅ) ਆਦਿਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ੲ) ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ।

(ਸ) ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।

(ਹ) ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਕ) 'ਸ਼ਹਿਰੀਵਾਦ'।

(ਖ) ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤਬਦੀਲੀਆਂ।

(ਗ) 'ਝੁੰਗੀਆਂ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।

(ਘ) ਵੰਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਝਾਓ।

(ਙ) ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪੰਗ।

(ਚ) ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ।

(ਛ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

2×9=18

ਯੂਨਿਟ-I

II. ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

III. ਆਦਿਵਾਸੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-II

IV. ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।

ਜਾਂ

V. ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ (ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ) ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-III

VI. 'ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਹਿਰੀਵਾਦ' ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ।

ਜਾਂ

VII. ਤੁਸੀਂ ਸਵੈਇੱਛਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-IV

VIII. ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

ਜਾਂ

IX. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਚਿਤ ਵਰਗਾਂ ਵਜੋਂ ਸਮਝਾਓ।

18